

Čl. 9.

Ministar poljoprivrede ovlašćuje se, da u sporazumu sa zainteresovanim ministrima, izda sve pravilnike potrebne za sprovođenje ove Uredbe. Pored toga ovlašćuje se ministar pravde, da u sporazumu sa zainteresovanim ministrima izdaje autentična tumačenja propisa ove Uredbe.

Čl. 10.

Ova Uredba dobija obaveznú snagu na dan*) kada se obnaruđuje u „Službenim novinama”. Istog dana prestaju važiti svi propisi njoj protivni, a ostaju na snazi Pravilnik o sastavu bilansa i nacrtu prečišćenog bilansa i o određenju kamatne stope na stare uloge na štednju br. 8958/V od 13 februara 1934, Pravilnik o vršenju pregleda zadruga (saveza) i o fondu za vršenje pregleda br. 17308/V od 16 marta 1934, Pravilnik o postupku za izbor likvidatora od strane verovnika br. 47410/V od 4 jula 1934 i Pravilnik o sastavu, izboru i organizaciji verovničkog odbora br. 48028 od 12 jula 1934, u koliko ne sadrže propise protivne Uredbi.

— O Pravilniku o vršenju pregleda zadruga (saveza) i o fondu za vršenje pregleda bila je reč kod čl. 2, a glavni sadržaj ostalih Pravilnika naveden je u komentaru Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

Pravilnik o sastavu bilansa donosimo na str. 71.

Br. 81.070/V

23 novembra 1934 god.

Beograd

*Na osnovu čl. 63 Finansiskog zakona za 1934/35 godinu
Ministarski savet na predlog Ministra trgovine i industrije, propisuje ovu*

U R E D B U

o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika

I Opšta naređenja

Čl. 1.

(¹) Svaki novčani zavod koji je došao u nemogućnost da udovolji svojim obavezama, može u smislu ove Uredbe Ministarstvu trgovine i industrije podneti molbu:

*) Ova Uredba je objavljena u „Službenim novinama”, br. 275—LXXII od 28 novembra 1934 god.

a) da mu se odobri odlaganje plaćanja; ili

b) da mu se odobri sanacija; ili

v) da mu se odobri vanstečajna likvidacija zavoda.

(²) Odlaganje plaćanja ili sanacija mogu se odobriti na molbe, koje su podnešene najdalje u roku od godine dana po stupanju na snagu ove Uredbe.

— Molbom može da se traži ili odlaganje plaćanja ili sanacija ili vanstečajna likvidacija, dakle, jedna od tih mera zaštite. Međutim po odredbi čl. 35 može se zavodu (zadrugi-savezu), kome se odobri sanacija, odobriti i odlaganje isplate starih dugovanja. Prema tome molbom za sanaciju može da se moli i odlaganje plaćanja starih potraživanja.

— Molbe za odlaganje plaćanja ili sanaciju mogu se podnositi do 24 novembra 1935 god., jer je Uredba objavljena i stala na snagu 24-XI-1934. Ovom odredbom zakonodavac je izrečno podvukao privremenost ovih zaštitnih mera, dok je privremenost zaštite zemljoradnika izrazio indirektno određujući rok plaćanja prvog anuiteta 15-XI-1935 (čl. 3 st. 1 Uredbe o zaštiti zemljoradnika) pa dalje redom svake buduće godine do poslednjeg anuiteta 15-XI-1946 god.

— Vidi st. 2 čl. 19 i čl. 67 ove i čl. 3 Uredbe o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza.

Čl. 2.

(¹) Molbi u smislu čl. 1. moraju se priložiti bilans i sva dokumenta, potrebna za nesumnjivo utvrđenje stanja novčanog zavoda. Ministar trgovine i industrije propisaće pravilnikom obrasce za sastav bilansa.

(²) Molbu će potpisati svi članovi upravnog i nadzornog odbora koji za istinitost izvoda i podataka odgovaraju kako materijalno tako i krivično (čl. 55).

(³) Molbi za odlaganje plaćanja ili za sanaciju ima se priložiti nacrt prečišćenog bilansa. Za sastav toga nacrtu vrede naređenja čl. 12 do 14. Molbi za sanaciju ima se priložiti plan za sanaciju.

(⁴) Kad novčani zavod podnese ministru trgovine i industrije molbu, da mu se odobri odlaganje plaćanja, ili sanacija, ili vanstečajna likvidacija, ima podnošenje ove molbe uz dokaz toga podnošenja i uz prilog overenog prepisa te molbe, javiti svome nadležnom sudu. Od dana učinjene prijave sudu, pa sve dok se ne donese odluka po pomenutoj molbi, ne mogu se protiv takvog zavoda preduzimati nikakve mere za izvršenje ni za obezbeđenje, niti se može nad imovinom njegovom da otvori stečaj.

— Ministar poljoprivrede izdao je „Pravilnik o sastavu bilansa i nacrtu prečišćenog bilansa i o određenju kamatne stope na stare uloge na štednju” Br. 8958/V od 13. II. 1934 („S. N.” br. 41-X od 20. II. 1934), na osnovu ranije Uredbe od 22-XI-1933 god. i taj je ostavljen na snazi

odredbom čl. 10 Uredbe o zaštiti zadruga od 23 (28) XI. 1934. Čl. 12, 13, 17 i 18 pomenutog Pravilnika ne važe, jer su protivni propisima ove Uredbe, a čl. 22 menja se usled propisa ove Uredbe (čl. 19) u pogledu stope za kamatu po starim ulozima na štednju i po tekućim računima, koja po ovoj novoj Uredbi ne može biti manja od 2% ni veća od 4% godišnje bruto. Uz molbu za odlaganje plaćanja po novoj Uredbi ne podnosi se otplatni plan, a time se menja i čl. 7 Pravilnika. Vidi Pravilnik na str. 71.

— Ministar trgovine i industrije propisao je Pravilnik o sastavu prečišćenog bilansa novčanih zavoda II Br. 1642 — k od 17-I-1934 („S. N.” Br. 18-III od 24-I-1934) i taj je ostao na snazi po odredbi čl. 72 ove Uredbe.

— Na jedno pitanje u pogledu dokaza da je novčani zavod (zadruga-savez) podneo molbu za zaštitu, Ministarstvo pravde dalo je ovo mišljenje:

„Kao dokaz podnešene molbe u smislu čl. 2 st. 4 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda može da služi samo potvrda odnosno uverenje, koje treba da izda Ministarstvo kome je molba predana. Prepis molbe, koji treba priložiti prijavi, koja se podnosi nadležnom sudu, treba da overi Ministarstvo koje je molbu primilo, jer je ono jedino u mogućnosti da nesumnjivo utvrdi da je dotični prepis veran molbi koja mu je predana”.

— Šteta je što Uredbom nisu zabranjene tužbe onih verovnika (ulagača i dr.) čija potraživanja ne osporava novčani zavod (zadruga-savez) pod zaštitom. Presudama na osnovu takvih tužba verovnici ne mogu steći obezbeđenje ni izvršenje, a stvaraju velike troškove za zavod (zadruga-savez).

Čl. 3.

Odluke po molbama iz čl. 1 i 2 donosi ministar trgovine i industrije. Kada se radi o odobrenju sanacije ili odlaganja plaćanja zavoda, koji se služi merama pomenutim u čl. 12 st. 2, kao i o naređenju vanstečajne likvidacije, u smislu čl. 5 i 26 odluku donosi ministar trgovine i industrije u saglasnosti sa ministrom finansija i ministrom pravde.

Čl. 4.

Ministar trgovine i industrije može pre, no što donese odluku po čl. 3, narediti pregled novčanog zavoda, koji je podneo molbu u smislu čl. 1 i 2, radi utvrđivanja stvarnog stanja toga zavoda, kao i saslušati Savetodavni odbor za bankarstvo pri Ministarstvu trgovine i industrije.

— Vidi čl. 2 st. 3 Uredbe za zaštitu z. k. zadruga (saveza).

— Vidi čl. 71 i Uredbu o Savetodavnom odboru za bankarstvo od 29. III. 1934 („S. N.” br. 78-XX od 4. IV. 1934).

Čl. 5.

Ako se po izvršenom pregledu pokaže, da novčani zavod koji je tražio dozvolu odlaganja plaćanja nije aktivan, ministar trgovine i industrije izvestiće o tome zavod, određujući mu rok od trideset dana da se izjasni, da li, i koje mere sanacije traži (čl. 2 stav 3). Ako zavod na vreme zatraži sanaciju, postupiće se po čl. 3, u protivnom slučaju ministar trgovine i industrije narediće likvidaciju zavoda. Isto tako će ministar trgovine i industrije narediti likvidaciju zavoda, ako ne odobri sanaciju zavoda.

Čl. 6.

⁽¹⁾ Protiv odluka donesenih u smislu čl. 3 i 5 nema mesta tužbi Državnom savetu.

⁽²⁾ Novčanom zavodu, ustrojenom u vidu deoničkog društva, daje se odobrenje za vanstečajnu likvidaciju pod uslovom da naknadno da svoj pristanak za to redovan godišnji zbor akcionara. Društvu sa ograničenom odgovornošću daje se odobrenje za odlaganje plaćanja, sanaciju ili vanstečajnu likvidaciju pod uslovom da na to pristane prvi redovan godišnji zbor akcionara.

Čl. 7.

⁽¹⁾ Pri Otseku za kreditne ustanove i osiguranje Ministarstva trgovine i industrije ustanovljuje se inspektorat, kome spada u zadatak, da upravlja pregledima predviđenim u čl. 4 i 26. Za vršenje tih pregleda Narodna banka, Poštanska štedionica i Državna hipotekarna banka, staviće na raspoloženje ministru trgovine i industrije potreban broj onih činovnika, kojima ti zavodi inače poveravaju vršenje pregleda. Taj broj određiće ministar trgovine i industrije po sporazumu sa ministrom, koji vrši nadzor nad dotičnom ustanovom.

⁽²⁾ Za pokriće troškova Savetodavnog odbora za bankarstvo i inspektorata, dužni su svi novčani zavodi, koji podležu nadzoru ministra trgovine i industrije ili bana, bez obzira da li se koriste zaštitom ili ne, platiti godišnje onu sumu, koju odredi ministar trgovine i industrije, a koja ne može biti manja od dinara 200 ni veća od 0,35% od uplaćenog kapitala i stalnog rezervnog fonda prema bilansu za prethodnu godinu počev od 1 januara 1935 godine. Plaćanje se vrši po nalogu ministra trgovine i industrije u fond za nadzor nad novčanim zavodima kod Državne hipotekarne banke. Fondom rukuje ministar trgovine i industrije.

⁽³⁾ Ako novčani zavod ne plati fondu za nadzor nad novčanim zavodima u prednjem stavu propisani doprinos, naplatiće se ovaj kao javna dažbina administrativnim putem na zahtev ministra trgovine i industrije.

— Odredbe ovoga člana ne važe za zadruga i njihove saveze (čl. 2 Uredbe o zaštiti z. k. zadruga — saveza).

Čl. 8.

(¹) Članovi upravnog i nadzornog odbora novčanih zavoda nad kojim se vrši pregled, kao i direktor i ostali nameštenici zavoda, dužni su staviti na raspoloženje pregledačima knjige, prepiske, spise (dokumenta) i sav ostali materijal potreban za pregled zavoda, kad od njih to zatraže pregledači, kao i njima dati sva ostala potrebna obaveštenja.

(²) Nesuglasice između pregledača i organa zavoda u pogledu stavljanja na raspoloženje knjiga i tako dalje, i davanja obaveštenja rešava konačno inspektorat.

Čl. 9.

Pregledači i svi ostali, koji učestvuju u radu oko pregleda, dužni su vršiti povereni im posao savesno i brižljivo. Oni su dužni čuvati kao službenu tajnu sve ono, što budu saznali prilikom vršenja pregleda.

Čl. 10.

(¹) Ako se pregled ne obavi, kako to ova Uredba i Pravilnik pomenuti u čl. 11 naređuju, a naročito ako se o reviziji da neistinit izveštaj, ili se u njemu prečute ili izopače važne okolnosti, oni, koji su u pregledu saradivali, pored odgovornosti po propisima građanskog prava, odgovaraju krivično (čl. 55).

(²) Isto tako odgovara krivično i materijalno (čl. 57) onaj, ko povredi dužnosti službene tajne (čl. 9), ili se neovlašćeno služi onim što bude doznao prilikom vršenja pregleda.

Čl. 11.

Bliže odredbe o vršenju pregleda novčanog zavoda propi- saće pravilnikom ministar trgovine i industrije.

— Vidi u čl. 72 poslednja tri reda.

II Zajednička naređenja za odlaganje plaćanja i za sanaciju

Čl. 12.

(¹) Novčani zavod koji želi, da se služi bilo odlaganjem plaćanja bilo sanacijom, mora pre svega u cilju prečišćavanja bilansa otpisati gubitke upotrebom rezervnog fonda i drugih stvarnih rezervi. Od toga se izuzimaju rezerve za penziju i dobrotvorne svrhe u korist zavodskih nameštenika i radnika.

(²) Ako otpis rezervni nije dovoljan za pokriće gubitaka, zavod će se u tu svrhu koristiti merom pomenutom u čl. 13 tač. 1. Kad nije ni to dovoljno za pokriće gubitaka, otpisaće se i sama osnovna glavnica, u koliko je to potrebno.

— U pogledu otpisa glavnice vidi čl. 1 i čl. 5 Uredbe o zaštiti z. k. zadruga (saveza) kao i st. 1 čl. 31 ove Uredbe.

Čl. 13.

Zavodu, koji traži odlaganje plaćanja ili sanaciju, mogu se odobriti:

- 1) valorizacija nepokretne imovine;
- 2) olakšice za slučaj spajanja (fuzije) s kojim drugim društvom;
- 3) finansijske olakšice za mere pomenute pod tač. 1 i 2.

Čl. 14.

(¹) Nepokretnosti zavodske mogu se valorizirati do iznosa stvarne vrednosti na dan valorizacije. Višak, koji se pokaže između cene kojom su do tada nepokretnosti bile vođene u bilansu, i cene utvrđene procenom, upotrebiće se u prvom redu za pokriće gubitaka, u koliko se gubitci nisu mogli pokriti otpisima, predviđenim u 1 stavu čl. 12. Ako se nakon pokrića tih gubitaka pokaže još koji višak, on se ima uneti u rezervni fond.

(²) Ako postoji fond za amortizaciju nepokretnosti, onda će se i taj fond upotrebiti u cilju, i na način, predviđen prethodnim stavom.

(³) Zavod, koji želi da se koristi ovom valorizacijom, mora izvršiti procenu svojih nepokretnosti i tu procenu priložiti molbi za odobrenje odlaganja plaćanja odnosno sanacije (čl. 2). Ministar trgovine i industrije može narediti ispitivanje izvršene procene putem revizijske komisije, čiji trošak snosi zavod.

Čl. 15.

(¹) Za mere pomenute u čl. 12 do 14 odobriće se zavodu ove finansijske olakšice:

1) Oslobođavaju se poreze svi otpisi propalih i sumnjivih aktiva novčanog zavoda kao i valorizacija nepokretnosti predviđena propisima ovoga oteka.

2) Oslobođavaju se poreze i taksa ma koje vrsti, izuzev takse za podneske radi upisa u trgovački registar: spajanje (fuzija) novčanih zavoda među sobom kao i njima afiliranih preduzeća, koji postoje u obliku deoničkih društava ili društava sa ograničenom odgovornošću, računajući ovamo i izdavanje novih deonica odnosno priznavanje novih udela; povišenje osnovne glavnice primajućeg društva u cilju sprovođenja spajanja, prenašanje imovine primljenih društava kao i upisivanje prava primljenih društava u javnim knjigama i registrima na firmu primajućeg društva.

Čl. 16.

Ministar trgovine i industrije može propisati pravilnikom bliže odredbe o sprovođenju pojedinih mera predviđenih propisima prethodnih članova.

III Odlaganje plaćanja

Čl. 17.

(¹) Odlaganje plaćanja može se odobriti najdalje za šest godina.

(²) Odlaganje plaćanja odnosi se samo na ona dugovanja zavoda, koja su nastala do dana podnošenja prijave sudu o podnesenoj molbi Ministarstvu trgovine i industrije u smislu čl. 1 i 2 ove Uredbe, odnosno do dana prvobitnog odlaganja, odobrenog na osnovu § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 godine ili Uredbe o regulisanju isplate uloga od 26 decembra 1932 godine, odnosno do dana podnesene prijave sudu u smislu čl. 2 stav 4 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 godine (stara dugovanja zavoda).

(³) Od odlaganja plaćanja izuzimaju se potraživanja Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Poštanske štedionice, Državne hipotekarne banke, Privilegovane agrarne banke, potraživanja obezbeđena ručnom zalogom i sve javne dažbine.

(⁴) Nova dugovanja zavodska vodiće se u posebnim knjigama. Ako koji verovnik ne podigne deo svoga starog potraživanja, koji mu pripadne po rasporedu, taj će se deo preneti u korist verovnika u račun novih zavodskih dugovanja, za koje ne važi odlaganje plaćanja.

(⁵) Novčani zavod ima podvojeno knjižiti plasman novca iz novih potraživanja svojih verovnika, i taj će plasman prvenstveno služiti za obezbedu novih zavodskih verovnika. Čisti prihod od novog plasmana ide na zajednički račun gubitka i dobitka. Kapital i rezerve zavoda služe kao krajna jemčevina za nova i stara potraživanja zavodskih verovnika.

— U vezi st. 4 vidi čl. 20.

Čl. 18.

(¹) Stara potraživanja prema zavodu, obezbeđena hipotekom ili pribeležkom, ili utužena, ili presuđena, izjednačuju se u pogledu načina isplate sa ostalim starim potraživanjima.

(²) Prebijanje dugovanja i potraživanja kod istog zavoda dopušteno je po ovim naređenjima:

a) Zavodski dužnik može se koristiti u celosti prebijanjem svoga duga sopstvenim starim potraživanjem prema zavodu po ulogu ili po tekućem računu.

b) Svaki zavodski dužnik može vršiti prebijanje svoga duga i pribavljenim starim potraživanjem kojeg drugog verovnika prema zavodu po ulogu na štednju najviše do 50% kod svake isplate ili otplate svoga dugovanja a ostatak ima istodobno položiti u gotovom.

v) Novčani zavod je ovlašćen, da odbije prebijanje svojih potraživanja, koja su data u reeskont ili koja su založena.

(³) Prebijanjem prema stavu 2 mogu se služiti i oni zem-

ljoradnici, koji se koriste Uredbom o zaštiti zemljoradnika, i to kako za isplatu celog dugovanja, tako i za namirenje pojedinih godišnjih otplatnih obroka (anuiteta).

(⁴) Stara su potraživanja zavodskih verovnika ona, koja su u stavu 2 čl. 17 označena kao stara zavodska dugovanja.

Čl. 19.

(¹) Stopa za kamatu po starim ulozima na štednju i po tekućim računima ne može biti manja od 2% ni veća od 4% godišnje bruto. Zavod mora u podnetoj molbi prema čl. 1 ove Uredbe predložiti kamatnu stopu, koju može plaćati na stare uloge. Ministar trgovine i industrije odrediće u svome rešenju visinu kamatne stope za stare uloge kao i dan od kada ona važi. Ako je ugovorena niža kamata od one, koju odredi ministar trgovine i industrije, onda vredi ta niža kamata.

(²) Predlog u smislu stava 1 o visini kamatne stope, bilo ova za sve uloge jednaka, ili različita, novčani će zavodi obrazložiti u svojim molbama, kojima traže odlaganje plaćanja.

(³) Ako u toku važenja određenih kamatnih stopa na uloge novčani zavod nađe, da mu stanje i prilike dopuštaju, da u buduće plaća i veće kamate od onih koje je odredio ministar trgovine i industrije, učiniće o tome obrazloženi predlog, pa će ministar doneti svoje rešenje u smislu stava 1. Isto važi, ako zavod nađe, da nije u stanju u buduće plaćati onu visinu kamatnih stopa, koje je ministar odredio.

Čl. 20.

(¹) Novčani zavod, koji je dobio odobrenje za odlaganje plaćanja, dužan je, da po isteku svakih šest meseci napravi raspored novca naplaćenog iz potraživanja u tom periodu. Po ovome će se rasporedu idućeg tromesečja upotrebiti cela suma naplaćenih potraživanja za podmirenje zavodskih starih dugova po prethodnom odbitku režijskih troškova, javnih dažbina i otplate i kamate kod novčanih ustanova, čija su potraživanja izuzeta od odlaganja plaćanja. Pri pravljenju rasporeda držaće se zavod ovih naređenja:

1) Ulagači po uložnim knjižicama i tekućim računima, koji potražuju do 10.000 dinara, isplaćivaće se sa kamatom prvenstveno u najvećem postotku.

2) Za ostale ulagače i druge poverioce u rasporedu će se predvideti, da manji ulagači i poverioci procentualno dobijaju više, a veći manje.

3) Raspored ima obuhvatiti i izuzetna podmirenja ulagača za slučaj bolesti, smrti i neophodnog izdržavanja njihovog i njihovih porodica.

4) U toku prvog šestomesečja po odobrenju odlaganja plaćanja novčani zavod, prema srestvima kojima bude raspolagao, može izmirivati delom i povremeno svoje poverioce, sa kojima će po isteku šestomesečja prema rasporedu, izvršiti konačan obračun.

(²) Raspored se ima istaći na vidnom mestu u lokalu centrale novčanog zavoda, a i po lokalima podružnice.

(³) Novčani zavod, podneće svakog šestomesečja raspored ministru trgovine i industrije, koji ga može u roku od petnaest dana u cilju bolje i pravilnije raspodele preinačiti, i narediti zavodu da tako postupi.

Čl. 21.

Novac iz novog dugovanja ima biti plasiran u zapise Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, u državne kratkoročne bonove, državne papire i .one, za koje država garantuje glavnicu ili dividendu, u tromesečne menice potpuno sigurne i o rokovima naplative; u tromesečne varante; u lombard na podlozi zlata, srebra, stranih valuta, državnih ili državom garantovanih papira, i u devizne poslove. Od ukupnog iznosa ovog novca najmanje 10% mora biti u gotovom u kasama zavodskim ili kod Narodne banke po žiro računu, ili kod Poštanske štedionice i Državne hipotekarne banke, pod uslovom, da se bez otkaza može podizati.

Čl. 22.

Novčani zavod ne sme kreditovati iz novca, dobivenog iz novog zaduživanja, jedno lice više, nego što iznosi jedna desetina sopstvenih sredstava; niti može davati zajmove svojim članovima upravnog i nadzornog odbora, niti svome osoblju; niti može za sopstveni račun kupovati papire, o kojima je reč u prethodnom članu, više no što iznosi jedna trećina sopstvenih sredstava; niti može davati hipotekarne kredite; niti kupovati nepokretnosti ili robu za sopstveni račun; niti ulaziti u kakva industrijska i druga trgovačka preduzeća bilo kupovanjem njihovih deonica, bilo u zajedničke svrhe.

Čl. 23.

(¹) Za vršenje nadzora nad radom novčanih zavoda, kojima je odobreno odlaganje plaćanja, može ministar trgovine i industrije postaviti komesara.

(²) Sporove između komesara i zavodskih organa rešava ministar trgovine i industrije.

(³) Kada komesar nađe, da je koji zaključak organa zavoda protivan pravilima zavoda ili naređenjima ove Uredbe ili postojećim zakonima, može ga obustaviti od izvršenja. Komesar je dužan o tome izvestiti odmah ministra trgovine i industrije, koji će doneti rešenje u roku od petnaest dana. Ako ministar trgovine i industrije u tome roku ne donese rešenje, zaključak se može izvršiti.

(⁴) Protiv odluka ministra trgovine i industrije, donetih u smislu naređenja ovoga člana, nema mesta tužbi Državnom savetu.

Čl. 24.

Odluka ministra trgovine i industrije, kojom se odobrava odlaganje plaćanja ima se objaviti (član 66). Pored toga odluka

će se upisati u trgovački registar, odnosno saopštiti sudovima, nadležnim za centralu i podružnice zavoda, kao i onim na čijim se područjima nalaze nepokretnosti zavodske.

Čl. 25.

Za vreme trajanja odlaganja plaćanja ne mogu se protiv zavoda preuzimati nikakve mere za obezbeđenje ili izvršenje, niti se nad imovinom zavodskom otvoriti stečaj. Ali za naplatu starih verovničkih potraživanja ili njihovih delova dospelih po rasporedu (čl. 17 i 20) kao i za naplatu novih verovničkih potraživanja može se zavod tužiti, obezbeđenje nad imovinom zavodskom tražiti, kao i izvoditi izvršenje.

Čl. 26.

(¹) Ministar trgovine i industrije može za vreme trajanja odlaganja narediti ponovni pregled stanja zavoda. Ako se po ponovnom pregledu pokaže, da zavod nije više aktivan, odrediće se, prema prilikama pojedinog slučaja, ili njegova sanacija, ili njegova likvidacija. Sanacija se može odrediti samo po pristanku zavoda.

(²) Ministar trgovine i industrije može i osim slučajeva pomenutih u prvom stavu, pre isteka roka, za koji je odlaganje plaćanja odobreno, na traženje zavoda ukinuti odlaganje, ako to više nije potrebno.

Čl. 27.

Zavod, kome je odobreno odlaganje plaćanja, ne može tražiti više od jedne trećine duga godišnje na ime otplate za potraživanja koja nisu veća od 10.000 dinara, od onih svojih dužnika trgovaca i zanatlija, koje nabraja član 42 grupa II br. 2a), 4, 5, 6 i grupa III Zakona o neposrednim porezima.

Čl. 28.

Jemci i sadužnici zavoda, koji su tražili ili dobili odobrenje za odlaganje plaćanja ne odgovaraju za obaveze zavoda strožije nego sam zavod, ako je zavod glavni dužnik. Ali se prema njima mogu vršiti obezbeđenja.

Čl. 29.

Upravni odbor novčanog zavoda, koji je dobio odobrenje za odlaganje plaćanja, predlagaće svakoj glavnoj redovnoj godišnjoj skupštini sumu redovnih ličnih i materijalnih izdataka za iduću godinu na odobrenje.

Čl. 30.

Ministar trgovine i industrije može propisati bliže odredbe o dužnostima komesara, određenog za vršenje nadzora nad zavodom, koji je dobio odobrenje za odlaganje plaćanja. Za komesara

po odredbama ove Uredbe, može biti postavljen i sudija, a po prethodnom pristanku ministra pravde.

IV Sanacija

Čl. 31.

(¹) Novčanom zavodu, koji je ostao pasivan, pošto je po naređenjima čl. 12 otpisao celu osnovnu glavnica, ili koji je otpisao pored svojih rezerva polovinu svoje glavnice, može se, ako važni interesi zahtevaju održanje toga zavoda, u cilju njegove sanacije, odobriti pored mera, predviđenih u čl. 12 do 14 i pretvaranje jednog dela starih potraživanja zavodskih verovnika u deonice, odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond. Takvo pretvaranje može se odobriti radi pokrića gubitka tako da zavod ostane aktivan i da mu se povećaju sredstva za dalji rad. Zadrugi se može odobriti sanacija, ako je otpisala svoj rezervni fond, a ministar trgovine i industrije će odrediti da zadrugari uplate u rezervni fond jedan deo ili celu svotu sa kojom udeli zadrugara jamče. Ako zadrugari jamče neograničeno, onda se takva uplata na račun jemstva ograničuje na visinu dvadesetstrukog iznosa po svakom udelu.

(²) Od pretvaranja starih potraživanja zavodskih verovnika u deonice odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond izuzimaju se potraživanja Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Poštanske štedionice, Državne hipotekarne banke, javnopravnih tela i njihovih novčanih zavoda, potraživanja iz reeskonta kod privatnih zavoda, stara potraživanja do 10.000 dinara glavnice, obezbeđena potraživanja hipotekom ili zalogom, sve javne dažbine, kao i potraživanja, o kojima govori čl. 70 ove Uredbe. Ministar trgovine i industrije na zahtev novčanih zavoda može izuzeti i uloge primljene počev od 1 oktobra 1931 godine.

(³) Stara potraživanja zavodskih verovnika mogu se pretvoriti u deonice odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond samo do 40% od njihovih iznosa. Koliko će od ovoga iznosa biti upotrebljeno za deonice, odnosno prioritetne deonice, a koliko za specijalni rezervni fond, o tome će za svaki pojedini slučaj rešavati ministar trgovine i industrije.

(⁴) Ako je novčani zavod izgubio pored svojih rezerva i povolnii svoje glavnice, a ne želi se koristiti naređenjem stava 1 do 3, onda se njegova glavnica silom ove Uredbe smanjuje na polovinu. Ali ministar trgovine i industrije može, u izvesnim slučajevima a prema ukazanoj potrebi, odrediti da to smanjenje glavnice bude i ispod polovine, a ostatak da se unese u rezervni fond.

(⁵) Deonice se izdaju za stara potraživanja zavodskih verovnika (stav 3) kada je zavod otpisao celu osnovnu glavnica, a prioritetne deonice, kada je otpisao najmanje polovinu svoje glavnice. Prvenstveno pravo prioritetnih deonica sastoji se u tome:

1) što se na ostale deonice neće moći dati dividenda, dokle prioritetnim deonicama nije pripalo bar 5 od sto dividende;

2) što ostale deonice neće moći učestvovati u podeli čiste imovine, dok prioritetne deonice nisu izmirene u iznosu svoje nominalne vrednosti.

(⁶) Pretvaranje starih potraživanja u deonice odnosno prioritetne deonice i specijalni rezervni fond može se odobriti samo u koliko na to pristane većina verovnika čija potraživanja nisu izuzeta od pretvaranja. U tom će cilju zavod pozvati verovnike preko novina predviđenih po ovoj Uredbi (čl. 66 stav 2) i to dva puta u razmaku od osam dana, da u roku od 15 dana, računajući od dana druge objave, dostave sudu, u čijem je trgovačkom registru društvo upisano (čl. 66 stav 1), svoje pismene izjave da li pristaju na pretvaranje s tim da se oni, koji ne bi na vreme podneli svoje pismene izjave, smatraju da su pristali na pretvaranje. Ako verovnik ima svoje potraživanje kod podružnice društva, prijavu će podneti sreskom sudu u čijem se području nalazi ta podružnica. Potpis na izjavi mora biti nadležno overen. Sud će prijave proveriti po knjigama zavoda, odnosno podružnica, a nesuglasice rešiti u vanparničnom postupku. Ove izjave slobodne su od svake tekse. Sud podružnica dostaviće bezodvlačno po isteku pomenutog roka proverene izjave spiskom sudu u čijem je trgovačkom registru društvo upisano. Taj sud će bezodvlačno na osnovu proverenih prijama odlukom utvrditi, da li je većina verovnika, računajući po iznosu potraživanja, pristala na pretvaranje ili ne. Pravosnažnu odluku sud će dostaviti zavodu. Protiv odluke suda o nesuglasicama nema pravnog leka. Ali ova odluka suda vredi samo za pitanja da li i s kojim iznosom verovnik može glasati, a ne da li i u kojoj visini njemu pripada potraživanje.

(⁷) Ako zavod sudu nadležnom u smislu stava 6 podnese overovljene pismene izjave jednog ili više verovnika, čija potraživanja po iznosu čine većinu svih potraživanja koja nisu izuzeta od pretvaranja, da pristaju na pretvaranje u deonice, odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond, sud će te izjave proveriti po knjigama zavoda i ako ih utvrdi izdati zavodu pravosnažnu odluku. U tom slučaju neće se primeniti odredbe stava 6 u pogledu objave u novinama i podnošenja pismenih izjava verovnika nadležnom sudu.

(⁸) Kada ministar trgovine i industrije po saslušanju Save-todavnog odbora za bankarstvo odobri sanaciju novčanom zavodu i ovaj provede postupak po stavu 6 ili 7, ovaj je dužan u roku od tri meseca proknjižiti pod danom, kada je odobrenje dato, smanjivanje starih potraživanja sa odnosnom kamatom do toga dana svojih verovnika u glavnica odnosno i u specijalni rezervni fond i pripremiti nove deonice. U koliko se smanjuje prva glavnica novčani zavod će i za stare deoničare pripremiti nove deonice ili pribilježovati stare deonice, pošto proknjiži smanjivanje te prve osnovne glavnice i eventualno rezervnog fonda.

(⁹) U koliko bude ostataka, da se ne bi mogla izdati nova

akcija u nominalnoj vrednosti za tu sumu, deoničar ostaje zavodski verovnik, ili se može isplatiti u gotovom.

(¹⁰) Kada novčani zavod postupi po stavu 8, dužan je objaviti tri puta u „Službenim novinama”, a i preko koga drugog lista u svome glavnom sedištu, kao i u sedištimaj svojih podružnica, ako takvih ima, poziv svojim verovnicima odnosno i starim deoničarima, da prime deonice sa dividendnim kuponima i talonom. U tome će se pozivu naznačiti, da se mogu primiti ove deonice u roku od tri meseca, od trećeg poziva, oštampanog u „Službenim novinama”. Prilikom prijema deonica ulagači su dužni podneti svoje uložne knjižice da bi novčani zavod otpisao iz njih odnosne sume, koje su pretvorene u deonice i u rezervni fond. Zavodski verovnici, koji imaju potraživanja po drugim oblicima, imaju prilikom prijema deonica izvršiti pismeni obračun sa zavodom u pogledu suma, pretvorenih u deonice i u specijalni rezervni fond. Ako verovnici ne podignu svoje deonice u napred označenom roku, novčani zavod deponovaće za svakog od njih odgovarajući broj deonica kod Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Državne hipotekarne banke ili Poštanske štedionice, ili kod njihovih podružnica, koje same ove ustanove odrede u tom cilju. Uz svaki depozit mora biti naznačenje imena kome pripada, a ako je potraživanje ulagača na donosioca, onda broj uložne knjižice ili napisa. Kada se koji od ovih verovnika obrati novčanom zavodu radi podizanja deonica, zavod će, pošto sa njim izvrši obračun izdati nalog imenovanim ustanovama, da mu predadu deonice, deponovane kod njih.

(¹¹) Na ostala potraživanja zavodskih verovnika, koja se unesu u specijalni rezervni fond (stav 3), isplaćivaće se ovim verovnicima postepeno i srazmerno prema mogućnosti iz čiste godišnje dobiti zavoda, u koliko ova preostane:

a) po redovnoj godišnjoj dotaciji rezervnom fondu, dok ovaj ne iznosi 50% od glavnice; i

b) po isplati dividende po prioritetskim deonicama.

Iznos isplaćen na ovaj način ovim verovnicima, smatra se kao odbitna stavka u pogledu porezivanja.

(¹²) U koliko se od starih zavodskih potraživanja bilo izlučenih, bilo otpisanih na račun specijalnog rezervnog fonda, stvorenog po stavu 3 bude naplatilo, taj će se iznos na kraju svake godine po održanju redovnog godišnjeg zbora upotrebiti za srazmernu isplatu starih verovnika, čija su potraživanja bila uneta delom u specijalni rezervni fond. Izlučene i otpisane dubioze imaju se voditi odelito i o njihovom stanju posebno izvestiti na svakom redovnom godišnjem zboru.

(¹³) Pri obračunu po stavu 10 sa ulagačima novčani zavod će posebno zabeležiti u uložnoj knjižici, kolika je suma skinuta za specijalni rezervni fond a sa verovnicima koji imaju svoja stara potraživanja u drugim vidovima, posebno će u obračunu naznačiti kolika je suma izuzeta za rezervni fond. Sve ovo proknjižice zavod i po svojim knjigama.

Čl. 32.

(¹) Kada se deonice predadu verovnicima odnosno i starim deoničarima, ili se deponuju kod ustanova označenih u 10 stavu čl. 31, onda je upravni odbor novčanog zavoda dužan sazvati i održati zbor svih deoničara najdalje u roku od dva meseca.

(²) Upravni odbor će upoznati zbor o odobrenim merama za sanaciju zavoda i o prečišćenom stanju zavoda izvedenom na osnovu sanacionih mera.

(³) Zbor će izabrati nove članove za upravni i nadzorni odbor. Od starih članova ovih odbora ostaće do isteka njihovih mandata onoliki broj, koliki se odredi u odobrenju za sanaciju. Ispali stari članovi mogu se ponovo birati.

(⁴) Na ovome zboru ima biti zastupljen onoliki broj deonica koliki je potreban za redovan godišnji zbor, a rešavanje se vrši prostom većinom glasova. Ne bude li ovoliki broj deonica zastupljen na ovome zboru, postupiće se po odredbama pravila novčanog zavoda.

Čl. 33.

Novčani zavod koji je dobio odobrenje za sanaciju, može u toku prvih pet godina od dana odobrenja sanacije, zaključiti likvidaciju, jedino, ako za takav predlog glasaju 4/5 starih deonica i četiri petine prioritetskih deonica, i ako takav zaključak odobri ministar trgovine i industrije. Ako ministar trgovine i industrije odobri likvidaciju, ona će se provesti prema odnosnim propisima zavodskih pravila i zakona.

Čl. 34.

(¹) Odobrenje za sanaciju sadržava u sebi već i odobrenje za povišicu kapitala ili i rezervnog fonda pretvaranjem starih potraživanja verovnika u deonice, odnosno prioritetske deonice, ili i u specijalni rezervni fond, kao i za potrebne izmene pravila.

(²) Povišenje glavnice izdavanjem novih deonica u vezi sa pretvaranjem starih potraživanja u deonice oslobađa se takse svake vrste, izuzev takse radi upisa u trgovački registar.

(³) Deonice dodeljene starim verovnicima za njihova potraživanja smatraće se da su uplaćena u gotovom novcu.

(⁴) U odredbama, koje važe za sanaciju, gde se govori o deonicama i deoničarima, podrazumevaju se kod društva sa ograničenom odgovornošću udeli i drugari.

Čl. 35.

(¹) Zavodu, kojem je odobrena sanacija, može se pored mera o kojima je bila reč u prethodnim članovima, odobriti i odlaganje i isplate starih dugovanja, ako je to prema prilikama potrebno za održavanje zavoda.

(²) I u ovom slučaju će se shodno primenjivati propisi člana

17 do 29.

V Vanstečajna likvidacija

Čl. 36.

(¹) U koliko nisu izmenjena naređenjima ovoga oteka i u vanstečajnoj likvidaciji vrede naređenja Zakona i Pravila o likvidaciji. No članovima društva ne može se pre izmirenja svih obaveza zavoda na osnovu članstva ništa plaćati.

(²) Novčanom zavodu, čija je likvidacija odobrena, ministar trgovine i industrije može postaviti komesara.

(³) Komesaru pada u zadatak, da nadzire sprovođenje likvidacije, u koliko se ona ne obavlja kod suda i da vrši druge poslove, poverene mu naređenjima ovoga oteka.

(⁴) Prelaz u likvidaciju objaviće se na vidnom mestu u svim prostorijama zavoda, koje služe saobraćaju sa publikom.

Čl. 37.

(¹) Ministar trgovine i industrije može upravu zavoda ukloniti sa dužnosti i predati njene poslove komesaru, dokle ne budu postavljeni likvidatori. Protivu takve odluke nema tužbe Državnom savetu. Ostali organi zavoda u tom slučaju mogu svoju dužnost vršiti samo po pristanku komesara.

(²) Komesar u tom slučaju će prijaviti svoje postavljene nadležnom sudu radi upisa u trgovački registar i objaviće ga na vidnom mestu u svim prostorijama zavoda, koji služe saobraćaju sa publikom.

Čl. 38.

(¹) Uprava odnosno komesar (čl. 37 stav 1) će bez odlaganja odrediti što je prema zakonu i pravilima potrebno, da se izaberu odnosno postave likvidatori. Broj tako postavljenih ili izabranih likvidatora ne može biti veći od pet. Isti broj likvidatora izabraće verovnici po postupku, za koji će ministar trgovine i industrije u sporazumu sa ministrom pravde propisati pravilnik.

(²) Ministar trgovine i industrije može na mesto likvidatora, izabranih ili postavljenih po stavu 1 ili pored njih, postaviti i druge likvidatore, prvenstveno iz reda ulagača i drugih verovnika zavoda. On može likvidaciju poveriti i kojem drugom novčanom zavodu.

(³) Pre postavljanja likvidatora po stavu 2 ministar trgovine i industrije će saslušati verovnički odbor, ako on već postoji. I verovnički odbor može predložiti da se izvesna lica postave ili uklone kao likvidatori.

(⁴) Nagradu likvidatorima određuje ministar trgovine i industrije po saslušanju verovničkog odbora.

— **Ministar poljoprivrede** izdao je Pravilnik o postupku za izbor likvidatora od strane verovnika Br. 47410/V od 4-VI-1934 („S. N.” Br. 169-XLIII od 25. VII. 1934), a Ministar trgovine i industrije Pravilnik o postupku za izbor

likvidatora od strane verovnika novčanih zavoda II — Br. 41908 — K od 30. XI. 1934. („S. N.” Br. 281-LXXIV od 5. XII. 1934).

Čl. 39.

(¹) Likvidatori će početni likvidaciski bilans podneti na odobrenje zboru akcionara (drugara) koga će bez odlaganja sazvati, kao i verovničkom odboru, ako on već postoji. Odobreni bilans podneće likvidatori ministru trgovine i industrije i to preko komesara, ako je postavljen. No ministar trgovine i industrije može narediti da mu se bilans podnese i bez spomenutog odobrenja.

(²) U toku likvidacije likvidatori će, ako pravila, zaključak zbora, ili ministar trgovine i industrije ne odredi kraće rokove, krajem svakih šest meseci, računajući od dana stupanja na dužnost podnositi bilans i izveštaj o stanju likvidacije, kao i svoje predloge (stav 1).

Čl. 40.

(¹) Likvidatori će bez odlaganja tri puta u razmacima, koji ne mogu biti kraći od osam dana ni duži od jednog meseca, objaviti da je zavod prešao u likvidaciju. Istim objavama pozvaće se verovnici da sva svoja potraživanja prijave u roku od tri meseca. Pozvati verovnici će se u tom smislu napose obavestiti, izuzev verovnike po uložnim knjižicama.

(²) Verovnici po uložnim knjižicama ne moraju prijaviti ta svoja potraživanja osim ako traže bolji ispladni red, no što im pripada po § 51 tač. 2 Stečajnog zakona, ili zahtevaju više od iznosa na koji, sa još neupisanom kamatom, glasi knjižica, ili ostvaraju koja posebna prava, koja nisu vidna po knjižici.

Čl. 41.

Nepokretnine likvidatori prodaće javnom dražbom. Na drugi način mogu ih unovčiti samo, ako pravila ili zaključak zbora to dopuštaju, a na to pristanu i verovnički odbor i komesar, ako je postavljen. To naročito vredi i za otuđenje cele imovine zavoda sa aktivom i pasivom. U tom slučaju za zaključak zbora potrebno je tri četvrtinska većina glasova prestavljenih na zboru, kao i pristanak tri četvrtine glasova verovničkog odbora.

Čl. 42.

(¹) Kod zavoda u likvidaciji postaviće se verovnički odbor koji se sastoji najviše od jedanaest članova.

(²) Verovnički odbor biraju verovnici pod predsedništvom komesara, a ako komesar nije postavljen, pod predsedništvom sudije, koga odredi predsednik suda nadležnog za stečaj novčanog zavoda. U njemu moraju biti po srazmeri udela u celokupnoj pasivi zastupljene razne skupine verovnika, kao što su manji i veći

ulagači na štednju po knjižicama i tekućim računima, verovnici po drugim tekućim računima, hipotekarni verovnici, verovnici po menicama itd.

(³) Bliže odredbe za sastav, izbor i organizaciju verovničkog odbora propisaće ministar trgovine i industrije pravilnicima a po saslušanju Savetodavnog odbora za bankarstvo. Pravilnici mogu biti opšti ili za pojedine grane zavoda, kao što su banke, štedionice itd. Ministar trgovine i industrije može posebne odredbe propisati i za pojedine zavode.

(⁴) Odbor verovnika, pored drugih zadataka, koje mu nalaže ova Uredba daje likvidatorima savete, nadzira i ubrzava njihov rad i odobrava likvidacijske bilanse i izveštaje i daje svoje mišljenje po predlozima likvidatorima.

— Ministar poljoprivrede izdao je Pravilnik o sastavu, izboru i organizaciji verovničkog odbora Br. 48028 V od 12. VII. 1934 („S. N.“ Br. 169 — XLIII — od 25. VII. 1934), a Ministar trgovine i industrije pod II-Br. 41907 od 30. XI. 1934 („S. N.“ Br. 281-LXXIV od 5. XII. 1934).

Čl. 43.

Ako deonice zavoda nisu još potpuno uplaćene, likvidatori će od svakog deoničara u granicama njegove, pravilima i zakonom određene, a još neispunjene obaveze, naplatiti srazmerni deo koliko je to potrebno radi izmirenja verovnika. Ako zavod ima deonica raznih rodova, prvo će se naplaćivati po deonicama, kojima ne pripada prvenstvo u pogledu podele društvene imovine. Neisplaćeni deo uloga po deonici može se naplatiti, i ako još nije istekao zakonom ili pravilima, ili zaključkom zbora određeni rok plaćanja. To shodno vredi i za društva sa ograničenom odgovornošću.

Čl. 44.

(¹) U pogledu jemstva zadrugara u slučaju vanstečajne likvidacije zadruge važi sledeće:

a) Ako je zadrugar otkazao članstvo i ako je njegovo članstvo prema propisima zakona ili pravila prestalo pre stupanja na snagu ove Uredbe, njegovo jemstvo traje onoliko koliko određuje zakon odnosno pravila zadruge.

b) Ako je zadrugar otkazao članstvo pre stupanja na snagu ove Uredbe, ali mu po propisima zakona ili pravila članstvo nije prestalo pre stupanja na snagu ove Uredbe, njegovo jemstvo traje do svršetka vanstečajne likvidacije.

v) Od dana, kad zadruga zatraži ili joj se naredi vanstečajna likvidacija, zadrugar ne može otkazati članstvo.

g) Kod zadruge sa neograničenim jemstvom, od dana zatražene ili naređene vanstečajne likvidacije, neograničeno jemstvo pretvara se u ograničeno i to u visini desetostrukog iznosa upisanih

udela; ukupni iznos jemstva u ovom slučaju ne može biti manji od hiljadu dinara.

(²) Dokle jemstvo traje, bivši zadrugar ne može tražiti isplatu svog članskog udela niti isplatu kamate po njemu, ni onog dela od godišnjeg bilansnog viška (dobitka), koji bi mu inače po pravilima pripadao.

(³) Zastara jemstva zadrugara zadruge sa ograničenim ili neograničenim jemstvom ne prekida se korišćenjem zadruge sa odlaganjem plaćanja ili sa sanacijom.

(⁴) Kod zadruga, koje zatraže odlaganje plaćanja ili sanaciju, jemstvo zadrugara, čije članstvo prestaje iza dana zatraženog odlaganja plaćanja ili sanacije, traje za sve vreme trajanja sanacije, bez obzira na drukčije odredbe zakona ili pravila, no s tim da se kod zadruga sa neograničenim jemstvom ovo pretvara u ograničeno prema stavu 1 tačka g).

— St. 4 uporedi sa st. 4 čl. 5 Uredbe o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza.

Čl. 45.

(¹) Za likvidaciju u koliko ovim otkom nije što drugo određeno, shodno vrede naređenja Stečajnog zakona, i to:

1) naređenje §§ 10 do 20, 43, 45 do 53, 57, 95 stav 5 i 6 rečeni 1, 96, 97 i 98, s tim, da se na mesto dana spomenutog u §§ 11 i 12 Stečajnog zakona, razume dan koga je određena likvidacija, i da u slučajevima §§ 96 i 98 na mesto stečajnog sudije dolazi komesar, a ako ga nema, u slučaju § 96 na mesto sudije dolazi najstariji po godinama života član verovničkog odbora, a u slučaju § 98 ministar trgovine i industrije;

2) naređenja § 117 do 126, no s tim, da će likvidatori primljene prijave (član 40) sa svojim izjavama o ispravnosti i o isplatnom redu prijavljenih potraživanja podnetih sudu, nadležnom za stečajni postupak, i da će sud, čim primi prijave, odrediti ročište za ispitivanje potraživanja, kao i da će se utvrđivanje potraživanja po uložnim knjižicama, koja nisu napose prijavljena, vršiti po službenoj dužnosti a na osnovu knjiga zavoda;

3) naređenja §§ 136, 140 do 150 s tim, da će se višak, koji bi se pokazao posle završene ili naknadne deobe kod deoničkih društava i kod društava sa ograničenom odgovornošću po postojećim propisima i po pravilima upotrebiti za deobu deoničarima odnosno drugarima, ako statutom nešto drugo nije određeno;

4) naređenje §§ 183 do 189 u koliko se postupak vrši pred sudom.

(²) U postupku pred stečajnim sudom likvidatori imaju dužnosti upravitelja stečajne mase.

(³) Gotov novac ulagaće se samo kod Poštanske štedionice ili Državne hipotekarne banke.

(⁴) Rezerve, osnovane za penzije i dobrotvorne svrhe u korist nameštenika i radenika zavoda, ne mogu se, ako pravila druk-

čije ne određuju, upotrebiti za izmirenje verovnika ni u smislu stava 1 tač. 3 dokle se može ispunjavati svrha, kojoj su namenjene. Takve će se rezerve po svršetku likvidacije pretvoriti u zadužbine u smislu odredaba pravila bivšeg zavoda.

(⁵) Propisi člana 19 stava 1 vrede i ovde.

Čl. 46.

Novčanom zavodu koji se nalazi u vanstečajnoj likvidaciji može na njegovu molbu, a po saslušanju nadzornog i verovničkog odbora, ministar trgovine i industrije odobriti prinudno poravnanje, za čiji postupak inače važe propisi stečajnog zakona o prinudnom poravnanju u stečaju. Po istim uslovima može ministar trgovine i industrije odobriti, da zavod koji je u stečaju pređe u vanstečajnu likvidaciju.

VI Zaštita javno-pravnih tela

Čl. 47.

Štedionicama javno-pravnih tela, koje su aktivne, može se odobriti odlaganje plaćanja po ovoj Uredbi za slučaj, da realizovanje njihovih potraživanja ne bude dovoljno za isplatu njihovih dugova. Štedionicama, čiji bilansi nisu aktivni, može se odobriti preduzimanje mera za dovođenje njihovo u stanje aktivnosti i likvidnosti.

Molbu po prednjem stavu podnosi štedionica uz priloženu pismenu saglasnost javno-pravnog tela, koje jamči za obaveze štedionice.

Čl. 48.

Ministar trgovine i industrije može odrediti pregled štedionice, koja traži zaštitu. Za pregledače bira i određuje jedno lice ili više njih ministar trgovine i industrije.

Čl. 49.

Ako se pregledom štedionice utvrdi, da joj bilans nije aktivan, ministar trgovine i industrije izvestiće o tome javno-pravno telo, koje jamči za sve obaveze štedionice, i odrediće mu rok od 30 dana, da se izjasni, da li ono, i koje mere, predlaže radi dovođenja štedionice u stanje aktivnosti i likvidnosti. U protivnom ministar trgovine i industrije u sporazumu sa ministrom unutrašnjih poslova, a po saslušanju Savetodavnog odbora za bankarstvo, propisaće te mere.

Čl. 50.

Štedionice, čiji bilansi nisu aktivni, mogu dobiti odobrenje jednovremeno kako za preduzimanje mera radi dovođenja svojih stanja u aktivnost i likvidnost, tako i za odlaganje plaćanja.

Čl. 51.

Da bi se postigla aktivnost bilansa i likvidnost štedionice mogu se odobriti ove mere:

a) Da se javno-pravno telo, koje jamči za sve obaveze štedionice, a koje je dužnik štedionice, obaveže pravovaljanom odlukom na unošenje potrebnih suma u godišnji budžet radi otplate svoga duga štedionici.

b) Da se javno-pravno telo, koje jamči za sve obaveze štedionice, obaveže na način pomenut u tač. a) na doprinos za pokrivanje otpisa i za pojačavanje poslovnih sredstava svoje štedionice. Taj doprinos može biti izveden i izdavanjem zadužnica na podlozi hipoteke na prvom mestu svojih nekretnina. Kamata i isplata ovih zadužnica uživaju prvenstvo nad ostalim potraživanjima prema izdavaču.

Čl. 52.

Krivična naređenja predviđena ovom Uredbom važe i za štedionice javno-pravnih tela.

Čl. 53.

Gde se u Uredbi govori o štedionicama samoupravnih tela i udruženja podrazumevaju se štedionice javno-pravnih tela.

VII Krivična naređenja

Čl. 54.

Ko kao član upravnog odbora ili kojeg drugog upravnog organa, kao član nadzornog odbora, kao likvidator, kao upravljajući činovnik, kao zastupnik ili kao komesar novčanog zavoda delom ili propuštanjem, učinjenim umišljajem, povredi svoje dužnosti, i time prouzrokuje, da zavod pretrpi gubitke, usled kojih samih ili u vezi s drugim gubitcima ne može redovno odgovarati svojim obavezama prema verovnicima, kazniće se, u koliko ova povreda dužnosti ne predstavlja krivično delo za koje se ima strožije kazniti, za prestup novčano do 200.000 dinara.

Čl. 55.

Ko kao član upravnog odbora ili kojeg drugog upravnog organa, kao član nadzornog odbora, kao likvidator, kao upravljajući činovnik, kao zastupnik, kao komesar ili kao vršilac pregleda novčanog zavoda, u zapisnicima o sednicama organa zavoda, u podnescima upravljanim vlastima, u izveštajima o poslovima zavoda, u izveštajima o pregledu, u pozivima za upisivanje deonica, ili u kojim drugim saopštenjima ili pozivima umišljajem krivo prikaže imovno stanje zavoda, ili prećuti ili izopači činjenice koje su važne za prosuđenje imovnog stanja zavoda, kazniće se, u koliko ovo delo ili propuštanje ne predstavlja krivično delo, za koje se ima strožije kazniti, za prestup novčano do 100.000 dinara.

Čl. 56.

Ko ma na kakav način umišljajem ometa, otežava ili sprečava izvršenje pregleda novčanog zavoda, određenog na osnovu naređenja ove Uredbe, kazniće se, u koliko takvo delo ne pretstavlja krivično delo, za koje se ima strožije kazniti, za prestup novčano do 50.000 dinara.

Čl. 57.

(¹) Ko ono, što je, kao član upravnog odbora ili kojeg drugog upravnog organa, kao član nadzornog odbora, kao likvidator, kao upravljajući činovnik ili nameštenik u kojem drugom položaju, kao zastupnik, kao komesar ili kao vršilac pregleda novčanog zavoda, saznao o prilikama zavoda, i što bi po svojoj prirodi trebalo da ostane poslovna tajna, saopšti, ili se s tim neovlašćeno služi, kazniće se, u koliko ovo ne pretstavlja krivično delo, za koje se ima strožije kazniti za prestup novčano do 50.000 dinara, a ako je od toga zaista nastala šteta za zavod, zatvorom do dve godine i novčano do 200.000 dinara.

(²) Neće se kazniti onaj, koji je delo, pomenuto u prvom stavu, učinio pri ostvarivanju svoga prava, ili u ispunjenju dužnosti, naložene mu zakonom ili nalogom vlasti, ili pošto je razrešen dužnosti čuvanja tajne, ili je to učinio pretstavkom upućenom vlasti u cilju da se stane na put nepravilnom radu.

Čl. 58.

Članovi upravnog odbora novčanog zavoda, koji umišljajem postupe protivno naređenju člana 21 i 22 ove Uredbe, kazniće se novčano do 30.000 dinara, i odgovorni su solidarno za štetu prema zavodu.

Čl. 59.

(¹) Krivična dela iz člana 54 do 57 prestupi su u smislu krivičnog zakonika; za ova dela će se kazniti samo, ako se odnose na novčani zavod koji se je koristio ovom Uredbom.

(²) U slučajevima člana 54 do 57 sud može izreći, da osuđenik za određeno vreme, koje ne može biti duže od 3 godine, ne može biti član kojeg organa ili likvidator novčanog zavoda, koje ima svoje sedište ili nastan u Kraljevini Jugoslaviji.

Čl. 60.

Propisi §§ 344, 345, 346, 350, 351, 354, 355 i 356 Krivičnog zakonika vrede i u slučaju vanstečajne likvidacije po ovoj Uredbi.

Čl. 61.

Upravljajući činovnik u smislu naređenja ovoga oteka je nameštenik novčanog zavoda, kome je, bez obzira na službeni

naziv (kao što su direktor, prokurista, dirigent, disponent, generalni punomoćnik, reprezentant i slično), povereno vođenje svih društvenih poslova ili pojedinih grana ili podružnica novčanog zavoda.

VIII Prelazna i završna naređenja

Čl. 62.

Pod novčanim zavodom podrazumevaju se u smislu naređenja ove Uredbe novčane ustanove, koje su osnovane kao deonička (akcionarska) društva ili kao društva sa ograničenom odgovornošću, kao i štedionice samoupravnih tela ili udruženja, te zadruga u smislu postojećih trgovačkih zakona i zakona o zadrugama, koje imaju cilj organizovanje trgovačkog, zanatskog, industriskog i hipotekarnog kredita.

Čl. 63.

Afilirano u smislu ove Uredbe je ono preduzeće, u čijoj osnovnoj glavnici po stanju poslednjeg godišnjeg bilansa novčani zavod, koji se koristio ovom Uredbom, učestvuje za bar 30% odnosno kome je novčani zavod dao kredit, koji dostiže bar 40% sopstvenih sredstava, tj. osnovne glavnice i pravnih rezervi po stanju poslednjeg godišnjeg bilansa tog preduzeća. I onda, kada učestvovanje u osnovnoj glavnici ne dostiže 30%, odnosno krediti ne dostižu 40%, ali oboje zajedno dostižu 50% sopstvenih sredstava toga preduzeća, preduzeće je afilirano.

Čl. 64.

(¹) Imovinom spojenih društava i pre izmirenja ili obezbeđenja prijavljenih potraživanja ne mora se upravljati odvojeno, ali u tom slučaju članovi upravnog odbora primajućeg društva solidarno odgovaraju za štetu, koja bi verovnicima jednog od spojenih društava nastala od toga, što bi verovnici drugog od spojenih društava bili povoljnije izmireni, no što bi moglo biti, da se je imovinom spojenog društva odvojeno upravljalo.

(²) Ako važni privredni interesi zahtevaju može ministar trgovine i industrije na molbu društava koja se spajaju, a po savetovanju Savetodavnog odbora za bankarstvo, rešiti da se u odobrenju za spajanje društava predvidi olakšica, da spajanje nije uslovljeno prethodnom isplatom ili obezbeđenjem verovnika društava, koja se spajaju. Članovi upravnog odbora odgovaraju za štetu u slučajevima i na način, kako to predviđa stav 1 ovoga člana.

Čl. 65.

Odredbama ove Uredbe, koje se odnose na odlaganje plaćanja mogu se koristiti i oni novčani zavodi koji ne ispunjuju uslove iz člana 62, ako su se koristili zaštitom po § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika.

Čl. 66.

(¹) Gde se u ovoj Uredbi spominje opis u trgovački registar razumeva se prema pojedinom slučaju i protokolacija kod suda.

(²) Objave, propisane ovom Uredbom, u koliko ih ne vrši sud kod kojeg se vodi trgovački registar, ili kod koga se vrši protokolacija, vršiče se na način, određen pravilima novčanog zavoda, za njegove objave, kao i, ako nije već određena pravilima, u banovinskim službenim novinama, a kod deoničkih društava, čija osnovna glavica premaša 5,000.000 dinara, kao i kod štedionica u sedištu koje banske uprave i u „Službenim novinama”.

(³) Rok koji teče od dana objave, računaće se od dana objave u „Službenim novinama”, a ako objava u „Službenim novinama” nije propisana, od dana objave u banovinskim službenim novinama.

Čl. 67.

Molbe koje su novčani zavodi podneli Ministarstvu trgovine i industrije u smislu članova 1 i 2 Uredbe o zaštiti novčanah zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 godine smatraće se kao da su podnete po propisima čl. 1 ove Uredbe; ali ovi zavodi imaju pravo da te svoje molbe izmene ili dopune u roku od mesec dana po stupanju na snagu ove Uredbe. U koliko su se pak ovi zavodi koristili zaštitom po § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika ili Uredbom o regulisanju isplate uloga u vremenu podnošenja molbe, ti će zavodi produžiti da uživaju tu zaštitu sve dok se ne donese odluka po molbama koje su podneli.

Čl. 68.

Finansiske olakšice iz člana 16 mogu se odobriti i novčanom zavodu, koji želi da sprovede sanaciju, ne koristeći se ovom Uredbom. O takvoj molbi odlučuje ministar finansija po sporazumu sa ministrom trgovine i industrije. Molbi za odobrenje finansiskih olakšica imaju se priložiti plan sanacije i dokazi, da je sprovođenje ovoga plana obezbeđeno.

Čl. 69.

(¹) Novčani zavod koji je aktivan, i koji svojevolumno reši, da izvrši likvidaciju, može jednovremeno dobiti od ministra trgovine i industrije kako odobrenje za likvidaciju, tako i za odlaganje plaćanja u smislu ove Uredbe, a u cilju lakšeg izvođenja likvidacije.

(²) Pri ovakvoj dobrovoljnoj likvidaciji moraju biti zastupljeni u likvidacionom odboru ulagači i ostali verovnici sa polovinom članova. Za vršenje ove likvidacije važe inače propisi pravila zavoda i zakona o akcionarskim društvima odnosno trgovačkih zakona. Prvenstveno se pri likvidaciji isplaćuju obezbeđeni poverioci po redu obezbeđenja, a potom ostali poverioci srazmerno svojim potraživanjima.

Čl. 70.

Sume koje je jedno lice poverilo novčanom zavodu, kome je odobreno odlaganje plaćanja, zbog nemogućnosti da sa njima raspolaže, nastupelom usled propisa o deviznom prometu, isplaćivaće se na način i u rokovima, koje bude predvideo u svome rešenju ministar trgovine i industrije, po prethodnom sporazumu sa ministrom finansija. Protiv ovog rešenja nema mesta tužbi Državnom savetu.

Čl. 71.

Ministar trgovine i industrije ovlašćuje se da izda Uredbu o Savetodavnom odboru za bankarstvo pri Ministarstvu trgovine i industrije, kao i, po sporazumu sa resornim ministrima, sve pravilnike, potrebne za sprovođenje ove Uredbe i u slučajevima, za koje se Uredbom nije izrično predvidelo izdavanje pravilnika, i da ih po potrebi dopuni i izmeni, a ministar finansija ovlašćuje se da izda naređenja, potrebna za sprovođenja naređenja ove Uredbe o finansiskim olakšicama, za novčane zavode, koji se služe ovom Uredbom. Pored toga ovlašćuje se ministar trgovine i industrije, da u sporazumu sa zainteresovanim ministrima, izdaje autentična tumačenja propisa ove Uredbe.

— U pogledu autentičnog tumačenja propisa Uredbe vidi razliku u čl. 9 Uredbe o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruka i njihovih saveza.

Čl. 72.

Ova Uredba dobija obaveznu snagu*) kada se obnaroduje u „Službenim novinama” a od toga dana prestaje važiti Uredba o zaštiti novčanah zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 godine, obnarodovana 4 decembra 1933 godine u „Službenim novinama”. Ostaje do daljnega na snazi Pravilnik o sastavu prečišćenog bilansa novčanah zavoda koji žele da se koriste propisima Uredbe o zaštiti novčanah zavoda i njihovih verovnika, izdan pod br. 38 na temelju čl. 2 gornje Uredbe, kao i Uredba o Savetodavnom odboru za bankarstvo, izdana pod br. 189 na temelju čl. 59 gornje Uredbe, zatim Pravilnik o vršenju pregleda novčanah zavoda od 8 oktobra 1934 godine II broj 34.781/K „Službene novine” br. 149 dodatak LXI/34.

II br. 41032/K

23 novembra 1934 godine

Beograd

*) Ova Uredba je objavljena u „Službenim novinama”, br. 272 — LXXI od 24 novembra 1934 god.